

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno disertantky	:	JUDr. Hana Šimánová
Téma práce	:	Důkazní břemeno v trestním řízení
Rozsah práce	:	261 strana vlastního textu
Datum odevzdání práce	:	10. září 2024

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Téma uchazečky je nadčasové, závažné, ale rovněž aktuální. Nadčasové z důvodu, že otázky spojené s problematikou důkazního břemene jsou nemyslitelně spojené se samotnou podstatou trestního procesu, tedy dokazováním. Závažné, neboť nepromyšlené zavedení (neřkuli přenesení) má silné dopady do práv obviněného. Aktuální, neboť nad problematikou probíhala diskuze v rámci nového připravovaného trestněprocesního kodexu.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody:

- teoretické znalosti – byly potřeba hluboké znalosti zejména trestního práva procesního, ale rovněž ústavněprávních premis a judikatury stejně jako rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva;
- vstupní údaje a jejich zpracování – doktorandka vyhledala vzhledem k tématu a dostupným zdrojům spíše nadstandardní množství vstupních údajů, které následně tvůrčím a vhodným způsobem zpracovala;
- použité metody – odpovídají standardům vědecké práce; užita zejména deskriptivní, analyticko-syntetická a komparační metoda.

3. Formální a systematické členění práce:

- v souladu s opatřením děkana č. 17/2017 (čl. 18 až čl. 20 a přílohou č. 4). Práce se člení včetně úvodu a závěru na 8 částí, které jsou dále vnitřně členěny, a má jednoznačnou a logickou strukturu. V úvodní kapitole studentka precizním způsobem stanovuje vše, co patří ke kvalitní vědecké práci – tj. cíle, strukturu a metody práce a stanovuje výzkumné otázky. Ty jsou deskribovány přiléhavě. Druhá kapitole je zaměřena na klíčové pojmosloví a fokus na základní zásady trestního procesu související s tématem práce.

Třetí kapitola je jednou z krucálních částí práce. Pojednání o možném přenesení důkazního břemene na obviněného je vyvážené, přičemž autorka odůvodněně nejen, že přistupuje k určitému názorovému proudu, ale především předkládá vlastní názor. To ostatně platí pro práci jako celek. Problematika důkazního břemene v jiných právních odvětvích je komplexním doplňkem zejména stran úvah o možném přenesení důkazního břemene. Následující dvě kapitoly se správně věnují komparačním úvahám, a to z hlediska adversárního procesu, tak z hlediska evropské právní úpravy, kde není opomenuta zejména judikatura Evropského soudu pro lidská práva. V tomto směru je třeba přístup uchazečky kvitovat, neboť zpracování těchto otázek patří mezi nejtěžší úlohy. Kapitola sedmá je do určité míry sumarizujícím momentem předchozích kapitol. Vybrané aspekty byly v tomto směru zvoleny vhodně a autorka se dílčím způsobem přiklání k přípustnosti přenesení důkazního břemena zejména stran trestního řízení u právnických osob, což v mnohdy rigidním českém přístupu k setrvávání na ustálených přístupech je výzvou. Mnozí čeští odborníci si v tomto směru neuvědomují, že příklon k některým angloamerickým institutům za situace, kdy není přezkoumáván dopad na základní zásady trestního procesu, je cestou ne snad přímo do pekel, ale minimálně do velkých obtíží, zvláště pokud hovoříme o dopadech na konkrétní obviněnou fyzickou či právnickou osobu. Poslední kapitolou práce je přehledně zpracovaný závěr.

4. Vyjádření k práci: Předložená práce je velice kvalitním rozbohem zvoleného tématu. Jde o komplexní pojednání, ve kterém disertantka postupuje od obecného ke konkrétnímu. Práce je jednak deskriptivní, jednak analytické povahy. Obojí přístup je žádoucí a je možno konstatovat, že žádná pasáž práce není bezúčelná. Je třeba připomenout skutečnost, že autorka se věnuje mnohým názorovým proudům, zamýšlí se nad nimi a dochází k vlastním a odůvodněným konkluzím. Nebojí se ani kritiky, zvláště když je na místě (srov. zejména pasáže práce k ustanovení § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim). A zvláště tehdy, když na některé odborné názory by snad ani nebylo třeba reagovat. Ano, narážím na v úvodu práce zmíněný článek k ustanovení § 8 odst. 5 výše uvedeného zákona, kdy s myšlenkami v tomto článku plně souzním. Nadto, s autorčinými názory lze obecně, i když nikoliv přirozeně vždy, vyslovit souhlas.

Je třeba ocenit autorčin mimořádný vhled a orientaci v literatuře, judikatuře a ve zdrojích obecně. Dále, byť již opakovaně, je třeba vyzdvihnout komparační část, která má v kontextu práce hluboký význam.

Za velmi přínosnou dále hodnotím přílohu č. 1 - VÝŇATKY Z ODŮVODNĚNÍ SOUDNÍCH ROZHODNUTÍ K § 8 Odst. 5 TOPO.

Celkově lze práci hodnotit jako mimořádně dobré zpracování tématu.

5. Kritéria hodnocení práce:

- **splnění cíle:** Jak zmíněno v úvodu posudku, autorka stanovila cíle, hypotézy a výzkumné otázky. Vzhledem ke struktuře a obsahu práce lze konstatovat, že všechny tyto výzvy došly kvalitního výstupu a kvalitních odpovědí.
- **samostatnost při zpracování tématu (včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství):** Práce je původním a originálním zpracováním předkládané problematiky, kdy dle oponentovi známým zdrojům nelze v tomto smyslu mít připomínek. Důkazem budiž skutečnost, že práce byla zkontrolována aplikací Turnitin (procento podobnosti 11% - to je velmi nízké procento) a Theses (maximální podobnost 1%).
- **logická stavba práce:** Práce má logickou, systematickou strukturu, se kterou lze vyjádřit souhlas.
- **práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací:** Autorka dodržuje jednotný standard citací; ty jsou vyhovující. Z hlediska předložených zdrojů lze konstatovat, že okruh pramenů je vzhledem k tématu nadstandardní. Doktorandka pracovala jak s českými, tak mnohými zahraničními zdroji. Elektronické zdroje jsou přítomny též. Poznámkový aparát je velmi bohatý. Za trochu složité považuji orientaci v seznamu judikatury, byť je zvolen chronologický přístup, je uživatelsky náročný na orientaci.
- **hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu):** Vzhledem k rozsahu práce a nárokům na tuto kvalifikační práci kladeným nadstandardní.
- **úprava práce (text, grafy, tabulky):** Předkládaná disertační práce je graficky přehledná.
- **jazyková a stylistická úroveň:** Autorka prokázala schopnost referovat o značně náročných teoretických otázkách referovat čtivým způsobem. To bývá jeden z nejtěžších úkolů. Byť jsem se zaměřil při čtení práce na obsah práce, a nikoliv hledání gramatických chyb, tak při běžném čtení je těchto chyb prosta.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

V rámci obhajoby doporučuji, aby se uchazečka vyjádřila:

- a) přejímání angloamerických institutů do českého právního řádu při zachování stávajícího systému základních zásad trestního řízení. Pragmatický, či špatný přístup?
- b) v návaznosti na otázku ad a) zohlednění odpovědi stran ustanovení § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.
- c) Včasnost předložení důkazů v trestním řízení na straně jedné a strategie obhajoby na straně druhé vs úprava v nekodifikačním návrhu. Jedná se o krok správným směrem, či soudcovský alibismus?

Předkládaná práce zcela jednoznačně splňuje obsahové a formální požadavky kladené na vypracování disertační práce, a proto ji doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertačních prací.

V Praze dne 13. října 2024

doc. JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D.
oponent práce